

DANUTA DYBOWSKA

DIAKONIA W OŚRODKU PROFILAKTYCZNO- -SZKOLENIOWYM W KATOWICACH

Ośrodek Profilaktyczno-Szkoleniowy im. Ks. Franciszka Blachnickiego w Katowicach, powołany do istnienia 7 listopada 1994 r., działa w ramach Fundacji „Światło–Życie” Pierwsze trzy lata pracy to okres przygotowania modlitewnego, rekolekcyjnego i edukacyjnego oraz czas, w którym była budowana siedziba Ośrodka. Aktywna działalność rozpoczęła się we wrześniu 1997 r.

Kierunek działań i cele realizowane w Ośrodku związane są w pierwszej mierze z ideą, jaką ks. Franciszek Blachnicki zawarł w Krucjacie Wyzwolenia Człowieka, oraz z Diakonią Wyzwolenia Ruchu Światło–Życie. Możliwości prawne i organizacyjne realizacji tych celów daje Fundacja „Światło–Życie” Ważną też i nieprzypadkową sprawą jest to, że Ośrodek znajduje się przy budującym się Kościele Matki Kościoła Niepokalanej Jutrzenki Wolności, Kościele-wotum, będącym darem wdzięczności za wyzwolenie z nałogów społecznych.

Możliwości i perspektywy działania Ośrodka możemy porównać do pewnego obrazu: Krucjata Wyzwolenia Człowieka, Ruch Światło–Życie i cała pozostawiona przez ks. Franciszka idea jest dla nas jak morze, jak ocean, po którym się poruszamy i z którego bogactwa czerpiemy. Fundacja „Światło–Życie” jest dla nas jak łódź, dzięki której się poruszamy – stanowi narzędzie i pomoc. Maryja Niepokalana Jutrzenka Wolności jest natomiast dla nas jak latarnia morska, która wskazuje drogę, aby w różnych prądach i nurtach współczesnego życia i pomagania ludziom nie zagubić drogi do portu, jakim jest wieczne przebywanie z Bogiem. To porównanie nam samym, zaangażowanym w prace Ośrodka, ukazuje i przypomina o tym, co jest najważniejsze.

Za działalność Ośrodka odpowiedzialny jest zespół pracowników: kapłan – kierownik Ośrodka, trzech pedagogów, teolog świecki. Współpracują z nami i pomagają nam osoby, które albo przeżyły rekolekcje w Ośrodku i chcą dalej angażować się w to dzieło, albo uczestniczyły w różnego rodzaju szkoleniach i służą w Ośrodku zdobytymi umiejętnościami.

Przez cztery lata działalności, oprócz zasadniczego kręgu odniesienia, jakim jest Krucjata Wyzwolenia Człowieka i Ruch Światło–Życie, udało nam się nawiązać stałą współpracę z Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, z Pełnomocnikiem Urzędu Miasta Katowic ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ze środowiskami trzeźwościami i niektórymi Klubami Abstynenta, z Towarzystwem Odpowiedzialnego Rodzicielstwa, ze Stowarzyszeniem Pedagogów i Animatorów KLANZA, ze Stowarzyszeniem NOE, odpowiedzialnym za realizację niektórych programów profilaktycznych.

Zanim przejdę do mojego osobistego świadectwa, chcę przedstawić działalność Ośrodka.

Ważne miejsce w podejmowanej przez nas diakonii zajmują rekolekcje ewangelizacyjne pod hasłem „Obym poznał siebie, obym poznał Ciebie, Panie”, dla osób z problemem uzależnienia. Ich celem jest poznawanie właściwego obrazu Boga, poznawanie obrazu człowieka wynikającego z antropologii chrześcijańskiej, pomoc w odkrywaniu własnej wartości, ćwiczenie umiejętności radzenia sobie z trudnościami, uczenie się modlitwy, pomoc w przeżywaniu Eucharystii i innych sakramentów.

Korzystają z nich osoby uzależnione i te, które cierpią z powodu uzależnienia swoich bliskich i chcą im pomóc. Część z uczestniczących w rekolekcjach zetknęła się wcześniej z jakąś formą terapii lub uczestniczyła w grupach samopomocy. Część jednak nigdy nie zetknęła się z wiedzą i profesjonalną formą pomocy dotyczącą problemu uzależnienia.

Trafiają na te rekolekcje osoby, które są zaangażowane w Ruchu Światło–Życie lub w innych wspólnotach, a które szukają wiedzy i pomocy w radzeniu sobie z trudnościami, jakie sprawiają im uzależnienia.

W rekolekcjach uczestniczą osoby w różnym wieku, bywają na nich małżeństwa albo osoby spokrewnione. Są to rekolekcje weekendowe. Specyfiką jest to, że bierze w nich udział niewielka liczba osób (choć jeszcze nigdy nikomu nie odmówiliśmy uczestnictwa w rekolekcjach). Pozwala to na bardzo indywidualny kontakt, stwarza niejako przestrzeń dla każdego człowieka z jego doświadczeniem życia.

Trudno jest ocenić wartość tych rekolekcji. Dla niektórych jest to zwrotny moment życia. Przez odkrycie i doświadczenie Boga obecnego w swoim

życiu uczestnicy nabierają nadziei, że wyjście z problemów i trudności jest możliwe i realne.

Dla wielu osób jest to krok w wierze – w wierze dojrzałego, dorosłego człowieka. Mamy okazję niejako obserwować budzenie się do życia osób, które poniosły duże straty z powodu nałogu lub uzależnienia swoich bliskich i przez co ich życie religijne, duchowe zostało nierozwinięte. Dawne odpowiedzi na pytania o wiarę, o miłość, o obecność Boga i Jego działanie są dla nich niewystarczające. Wydaje się, że w masowym duszpasterstwie osoby te nie znajdują odpowiedzi na nurtujące je pytania.

Dla osób, które wcześniej nie uczestniczyły w rekolekcjach zamkniętych i którym rekolekcje kojarzą się z czymś trudnym lub nudnym, podjęcie decyzji o uczestnictwie w nich nie jest sprawą łatwą. Dla nas, prowadzących jest to jednak ważna informacja, że przez taką decyzję osoby te już zaczęły coś robić i trzeba je wesprzeć w tym procesie przemiany życia.

Od 1997 r. udało nam się zorganizować 26 serii tego typu rekolekcji. W sumie uczestniczyło w nich 269 osób. W niektórych seriach tych rekolekcji podejmowaliśmy jakiś temat szczegółowo, np. przebaczenie, przykazanie miłości, modlitwa, dialog.

Niektórzy uczestnicy przyjeżdżają ponownie, by umocnić się i postawić następny krok w rozwoju wiary. Dla nich przeprowadziliśmy rekolekcje tygodniowe.

Następną formą działalności są rekolekcje „tematyczne” dla członków i kandydatów Krucjaty Wyzwolenia Człowieka oraz innych osób, które chcą pogłębić swoje życie duchowe. Odbyły się dotąd następujące rekolekcje: „Poznacie prawdę, a prawda was wyzwoli”, „Być razem, aby kochać”, „Chrześcijanin liderem”, „Modlitwa Słowem Bożym”, „Słabość – piętno dotkliwe czy miejsce obfitowania łaski”, „Kultura chrześcijańska na progu nowego wieku”, „Maryja – Niepokalaną Jutrzenką Wolności”, „Być wolnym, aby służyć”

W Ośrodku odbyło się 19 serii tego typu rekolekcji. Wzięło w nich udział około 270 osób. Te rekolekcje również odbywają się w małym gronie. Specyfika jest jednak inna – są one umocnieniem, nowym kierunkiem rozwoju, pobudzeniem i nową przestrzenią zaangażowania w życie Boże.

Na szczególną uwagę zasługują rekolekcje zatytułowane „Wiara, nadzieja, miłość fundamentem pomagania”, przeznaczone dla pedagogów, psychologów, realizatorów programów profilaktycznych i innych osób zaangażowanych w niesienie pomocy. Przeprowadzone trzy serie tych rekolekcji pokazują nam, jak ważna jest relacja z Bogiem, by nie ulec bezradności i wypaleniu zawodowemu.

Inną formą działalności Ośrodka są szkolenia, kursy i warsztaty dla różnych grup. Należą do nich:

- Kursy z pedagogiki zabawy;
- Kursy tańca integracyjnego w pracy z grupą;
- Kursy nauczania kreatywnego;
- Drama w wychowaniu;
- Drama teatralna;
- Warsztaty metod aktywizujących w katechezie pt. „W drodze do Boga i ludzi” oraz „W poszukiwaniu Najważniejszego”

Celem tych kursów jest pokazanie i nauczenie ciekawych metod pracy z dziećmi i młodzieżą. Dużo uwagi poświęcamy animowaniu zabawy oraz wykorzystaniu jej walorów dla celów wychowawczych, edukacyjnych i profilaktycznych.

Zorganizowaliśmy dotąd 27 serii tego typu szkoleń, w których uczestniczyło 670 osób.

Prócz tego typu szkoleń dla nauczycieli i wychowawców, dotyczących animacji zabawy, odbyły się jeszcze w Ośrodku „Warsztaty Umiejętności Wychowawczych”, „Warsztaty z Psychologii Komunikacji” oraz szkolenia realizatorów programów profilaktycznych.

Na szczególną uwagę zasługują odbywające się u nas kursy Warsztaty Wodzirejów Wesel i Zabaw Bezalkoholowych. Przez tego typu zajęcia przygotowujemy prowadzących zabawy w dużych grupach. Uczestnicy kursów mają okazję zobaczyć i poznać pracę wodzireja, nauczyć się ciekawych, wartościowych zabaw, sposobu prowadzenia tańca i całego spotkania. Załeży nam, aby na sale weselne i balowe powrócił piękny polski taniec, jakim jest polonez.

Kursy i Warsztaty Wodzirejów pozwalają na szerszą współpracę w tej dziedzinie.

W Ośrodku pośredniczymy w szukaniu wodzirejów na zabawy bezalkoholowe, wspomagamy narzeczonych i rodziny w organizacji tego typu wesela. Jak dotąd zorganizowaliśmy osiem tego typu szkoleń, w których wzięło udział 320 osób. Poprzez tę działalność staramy się praktycznie i metodycznie przełamywać mity i stereotypy dotyczące zabaw i wesel. Pokazujemy, że zabawa bez alkoholu i innych używek może być bardzo ciekawa, zaskakująca i piękna.

Z całej działalności Ośrodka te właśnie warsztaty budzą największe zainteresowanie mediów. Najczęstsze pytanie dziennikarzy brzmi: „Czy zabawa bez alkoholu jest możliwa?” Tak postawione pytanie ujawnia smutną prawdę o tym, że mit dotyczący zabawy bezalkoholowej – jako niemożliwej

i nieatrakcyjnej mocno jest zakorzeniony w mentalności społeczeństwa. Cieszymy się, że poprzez te szkolenia możemy przełamywać fałszywe przekonania i świadczyć o tym, że człowiek nie musi sięgać po alkohol lub inne używki, aby się uśmiechać czy bawić.

Prócz tych form działania Ośrodka – rekolekcyjnej i szkoleniowej – są jeszcze i inne. Raz w roku organizujemy Tydzień Krucjaty Wyzwolenia Człowieka. Odbywają się wtedy spotkania dla młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym, spotkania liderów młodzieżowych, kursy tańca towarzyskiego dla młodzieży i dorosłych. Są dyżury telefoniczne, niektórzy korzystają ze spotkań i rozmów indywidualnych. Pracownicy Ośrodka brali udział w około 170 realizacjach programu profilaktycznego NOE w szkołach podstawowych i średnich.

Jak widać działalność Ośrodka jest dość szeroka i różnorodna.

Pozwolę sobie teraz na kilka słów osobistego świadectwa. Kiedy w 1997 r. rozpoczynaliśmy pracę w Ośrodku, istniała jedynie ogólna idea tego typu miejsca i teksty ks. Franciszka dotyczące Krucjaty i Diakonii Wyzwolenia. Nikt z nas nie miał jednak gotowego programu, jak można taką pracę zaplanować i zorganizować. Nie mieliśmy także żadnych funduszy na działanie i na zatrudnienie osób, które wydawały się konieczne, aby rozpocząć pracę Ośrodka. Zaczęły się więc bardzo twórcze początki poszukiwania pomysłów, współpracowników, środków.

Pierwsze rekolekcje dla osób z problemem uzależnienia postanowiliśmy przeprowadzić dla czterech uczestników, którzy się zgłosili. Do Ośrodka dotarł jednak tylko jeden pan, który pomimo takiej sytuacji chciał w nich uczestniczyć. Następne odbywały się w gronie trzech, czterech, czasem siedmiu osób. Przez to uczyliśmy się postawy otwartej dla każdego, tego, że ważny jest każdy człowiek z jego własnym doświadczeniem, kolorytem problemów i radości. Uczyło nas to wrażliwości i pokory. To, że nigdy nie jesteśmy w stanie przewidzieć, jaki człowiek przejdzie przez próg Ośrodka i jak się do tego spotkania przygotować, uczy nas ufności i współpracy z Panem Bogiem, który jest dawcą łaski. Uczy nas bycia ludźmi dla ludzi, ludźmi wierzącymi.

Kiedy przyglądam się i uczestniczę przez te cztery lata w bardzo różnych drogach ludzkich poszukiwań, coraz bardziej wzrasta we mnie przekonanie, że wyjście z nałogu i spotkanie Pana Jezusa – oddanie Jemu życia – to jest cud. Ten cud się zdarza, możemy go oglądać. Budzi to wdzięczność Panu Bogu, radość i nadzieję. Dla mnie to miejsce coraz bardziej staje się sanktuarium wyzwolenia człowieka, powstaje tu Kościół konkretnych osób, które doświadczyły wyzwolenia.

Nikt z nas, rozpoczynając pracę we wrześniu 1997 r., nie przypuszczał, że nabierze to takiego szerokiego charakteru, że znajdzie się sposób, aby w ciekawy i profesjonalny sposób dotrzeć do nauczycieli i wychowawców. Nie przypuszczaliśmy, że będzie się tworzyć w Polsce cała siatka osób przygotowanych do prowadzenia wesel i zabaw bezalkoholowych. Zdajemy sobie sprawę, że nie wszyscy, którzy brali udział w zajęciach Ośrodka, są odpowiedzialni i dojrzały do podejmowania pracy profilaktycznej. Wiele jednak osób, które korzystają ze szkoleń, zna wartość i smak własnej abstynencji oraz bycia w Krucjacie Wyzwolenia Człowieka, ma doświadczenie formacji Ruchu Światło–Życie. Spotkanie z nimi jest szansą dla tych, którzy przychodzą do Ośrodka z zupełnie innych powodów. Jest szansą ubogacenia się niejako „obu stron”

Podejmując diakonię w Ośrodku, niezależnie od tego, czy będzie to cicha Adoracja Najświętszego Sakramentu w ramach rekolekcji, czy też nauka rytmicznego tańca w ramach kursu, chciałabym, aby każdy, kogo spotykam w tym miejscu, odkrył prawdę słów zawartych w Ewangelii św. Jana: „Tak bowiem Bóg umiłował świat, że Syna Swojego Jednorodzonego dał, aby każdy, kto w Niego wierzy, nie zginął, ale miał życie wieczne” (J 3, 16).

Angażuję się w to dzieło, bo wiem, że Pan Bóg i dziś miłuje świat i chce, aby każdy człowiek doświadczył pełnego i wiecznego z Nim szczęścia.

Jestem też przekonana, że to, co zostawił nam ks. Franciszek Blachnicki jako drogę, metodę i środki rozwoju wiary, i dzisiaj jest bardzo aktualne. Z tego bogactwa możemy obficie czerpać!